

UJVIDÉKI HIRLAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 18 korona
Negyedévre 4 K 50 f.
Egy hónapra 1 K 80 f.
Egyes szám ára mindenütt 6 fillér.

POLITIKAI NAPILAP

Felélős szerkesztő: Dr. KÖNIGSTÄDTLER OTTÓ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Erzsébet-tér 7.
Megjelenik
nétfő kivételével mindennap.
Telefonszám 180.

Az izgalomnak

ki kellett robbanni, a keserűségnek, amit a román betörés elleni készültség okozott az egész országban, szavakhoz kellett jutni. Más útja ma az őszinte, leplezetlen kritikának nincs, mint a parlament. És az indulatok kitörésének módot kellett adni azon az egyetlen helyen, ahol az ma lehetséges és szabad.

A felelősség kérdésében ki mondhat ma határozott véleményyt? Ki ismeri a titkos, rejtett okokat, amelyek lehetségesé tették, hogy a folyton leselkedő oláh csorda álmunkban meglepjen és elárassza Erdélyt? Ki ismerheti a forrást, melyből a jó szomszédság bizalmát meríthették a diplomaták akkor, amikor körülöttük már ortvadásra készült egy ország? Valaki, vagy valakik hibásak és bűnösök abban, hogy ez így megtörténhetett. Valaki felelős azért, hogy annyi magyar tűzhely hamuva lett és rengeteg értékeink megsemmisültek.

Hiszük győzelmünkbe vetett fanatikus hittel, hogy nem sokára teljesen elmúlik az ok, amely ma még fűti az izgalmat és javunkra megváltozik ismét minden. A harctéri helyzet változása adhatja vissza nyugalomunkat, melyet az erdélyi készültség korbácsolt fel. Az orvosságot onnan várjuk, ahol megsebeztetett az ország teste.

Mindenekfelett örködnünk kell, hogy minden változatban rendületlenül maradjon bizalmunk a jövőbe. Most, amikor a leggazabb ellenség tapossa földünket, érthető és indokolt az a türelmetlenségünk, hogy az orvoslást minél előbbre sürgetjük, hogy szép Erdélyünk megtisztását már a perceket számolva sóvárogjunk. És ez a vágyunk, ez az akaratumk épen abból a bizalomból sarjad, amelyet a balsors csapásai alatt is meg tudunk eddig és meg akarunk ezután is őrizni.

Az új ellenség új kapcsolatokkal fűzte össze a régi kipróbált szövetséget. Nézzünk körül emelt fejjel. A német erő, a bolgár hév, a török szívósság és a mi elapadhatatlan kitartásunk ma mindenkoránál tündöklőbb. Ez ma még nagyobb a hitünk, hogy győzni fogunk. Az indulatok méltán ragadhattak el. Beszennyezték az oláh becstelenek Erdélyt. De minpenhonnán új erők válnak ki testünkbelől. És új hadak mennek megkurbacsolni az árulót és viszfajogialni Erdélyt.

Bukarest felé!

Nagy német győzelem a románok felett. — 20.000 fogoly, 2 tábornok, 400-nál több tisztt, 100 ágyu és sok hadizsákmány.

A német nagyfőhadiszállás jelenti:

Balkánharctér: A diadalmas német—bolgár csapatok rohammal elfoglalták Tutrakan megerődített helyét. A hadizsákmány az eddigi jelentések szerint több mint 20.000 fogoly, köztük 2 tábornok és több mint 400 más tisztt és több mint 100 ágyu. A románok véres veszteségei is súlyosak voltak. Nagy orosz erőknek Dobrics ellen intézett támadását visszaverték.

Ludendorf, első főszállásmester.

A nagy győzelem részletei.

— Bolgár hivatalos jelentés. —

Szófia, szeptember 7.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

(Máról.) Tegnap, szeptember 6-án délután 2 óra 30 perckor Tutrakanról délnyugatra levő második védelmi vonalat heves harcok után a hídfőszertü Tutrakan vár végleg kezünkbe jutott. A városég kapitulált. Elfogtuk a 34., 35., 36., 40., 77., 79., 80., 84. gyaioezredet, a csendőrezred két zászlóalját, az 5. tarack és a 3. nehéz tűzérezredet. Zsákmányul ejtettük az egész vartüzérséget, sok municiót, puskát, gépfegyvert és egyéb hadiszereket. A foglyok számát és a zsákmány nagyságát meg kell még állapítani. Eddig megszámláltunk 400 tiszttet, köztük 3 dandárparancsnokot, 21.000 sebesületlen foglyot, két zászlót, 100 modern löveget, melyek közt vannak az 1913-ban, Ferdinánd városában tőlünk elloptott ütegek.

A románok veszteségei halottakban és sebesültekben óriási. Sok román katona pánikszerűen menekülve, a Dunába fuladt.

A magyar képviselőház a sobranje és a német birodalmi gyűlés elnökeihez

Budapest, szept. 7.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A magyar képviselőház elnöke a következő sürgőnyt küldte a sobranje elnökeinek.

Nagyméltóságú Vaceff Ö Excellenciájának, a Sobranje elnökeinek.

Sofia.

A magyar Képviselőház határozatából legőszintébb szerencsekívánataimnak adok kifejezést azon fényes győzelem alkalmából amit a hős német seregekkel igaz fegyverbarátsággal együttes küzdelemben a dicső bolgár seregek az áruló ellenség felett arattak, amely győzelem a magyar Képviselőház tagjai közt mely és tiszta lelkesedést váltott ki.

Beöthy.

Kempf Ö Excellenciájának, a német birodalmi gyűlés elnökeinek.

Berlin.

A magyar képviselőház tagjai mélyen átérzik annak a győzelemnek a jelentőségét, amelyet a német császár előrelátó akaratából a keletre küldött német seregek a hős bolgár seregekkel szövetséges hűségben együtt vívott tusában az áruló ellenség felett arattak. E győzelem öröme alkalmából a magyar képviselőház lelkes üdvöztetést tolmácsolom a német nemzet képviselői előtt.

Beöthy.

Görögország nem mozgósít.

Frankfurt, szept. 7.

Athénből jelentik: A görög hadügyminiszter hivatalosan megcáfolja a hírt, hogy a görög haderőt mobilizálnák.

A képviselőházi mai ülése.

— Zárt ülés. —

Budapest, szept. 7.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A tegnapi és a tegnapielőtti zájós ülés után ma csendes napja volt a képviselőháznak.

Beöthy Pál elnök az ülést háromnegyed 11 órakor nyitotta meg.

A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok kereseti adójának tárgyalásánál Abraham Dezső szólt fel.

Fél 12 órakor 50 képviselő kérelmére az elnök zárt ülést rendelt el, amelynek folyamán Apponyi Albert gróf mondott nagy beszédet.

A zárt ülés d. u. 2 óráig tartott, amikor az ülést 4 órára halasztották.

Ekkor az adójavaslatok tárgyalását folytatták, amelyekhez Springer Ferenc, Eszterházy Móric gróf, Batthány Tivadar gróf, Simonyi-Semadam Sándor szóltak fel. Nyolckor félbeszakították az ülést. Legközelebbi ülés kedden lesz a mai napirenddel, amelyre még nem tűzték ki Andrássy Gyula gróf indítványát. Az ülés végén az elnök kért és kapott felhatalmazást, hogy a sobranje és a német birodalmi gyűlés elnökeihez üdvözlő táviratokat küldjön, melyekről külön cikkben számolunk be.

Ramán hivatalos jelentések.

Sajtóhadiszállás, szept. 7.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

(Szeptember 4.) Sepső-Szentgyörgynél több mint 500 vagon élelmiszert és takarmányt zsákmányoltunk, továbbá két teljesen felszerelt kórházat. A Marosvölgy felső részében az ellenség csapatok dum-dum lövegeket használnak. 2 tiszttet és 620 fő legénységet fogtunk el. A déli fronton tulerőben levő ellenség megtámadta a tutrakani hídfőt. 10 rohamot vertünk vissza.

(Szeptember 5.) Északon és északnyugaton könnyű csatározások. A déli fronton Tutrakan ellen intézett támadásokat visszavertük. Az ellenség ereje láthatólag csökkent. Ugy látszik az ellenség kifáradt. Ellenséges repülő bombákat dobtak Bukarestre. 4 házat megrongáltak, 2 férfi és 2 nő megsebesült. Bombát dobtak továbbá Ploesté, Konstanza és Bechet városokra, ahol házakban hárt okoztak,

Egy cipésműhely förtelmeiből.

Inasok a disznóiban. — Sürgős hatósági intézkedéseket kérünk.

Az Ujvidéki Hírlap zászlajára írta, hogy minden közérdekű panaszt, sérelmet, visszaélést, amely tudomására jut, azonnal gondosan megvizsgál és amennyiben a panasz, sérelem vagy visszaélés igaznak bizonyul, megnyitja hasábjait azok számára és a nyilvánossága egész erejével követeli azoknak megtorlását, orvoslását.

Tegnap a pósta egy hihetetlenül hangzót levélet hozott nekünk, amelynek írója, — Ujvidék egyik régi polgára, — nyolc oldalon át mond el egy förtelmes esetet, amelynek minden részletét újságírói lelkiismeretességgel gondosan megvizsgáltunk és megdöbbenéssel kellett látnunk, hogy a levél minden betűje igaz, sőt a tapasztaltak még förtelmebb színben tűntek fel az alábbi esetet.

A levél így szól:

— Ismerve az önök nemes érzelmét, amelyekkel az elnyomottak iránt vannak, ez buzdít fel arra, hogy két elnyomott árvagyerek védelmére kérjem fel önöket, mert az önök kezébe jó helyen tudom letéve a két boldogtalan szomorú sorsát.

A Petőfi utca 26 sz. házbán van Candibó Vilmos cipésmester műhelye és lakása. Candibó inasaival, a nála levő 2 árva gyerekek embertelenül bánik el. Hogy mennyit dolgoztat a két inassal, elég arra utalnom, hogy inasaival naponta 17—18 órát dolgoztat. Karácsony éjjelén egy óráig, husvétvasárnap reggeli 3 óráig.

Hogy mivel eteti az inasokat, azt leírni sem merem, külön kosztot adat nekik, és oly felháborítóan rosszat és keveset, hogy ay inasok folyton sirva könyörögnek a szomszédoknak, hogy éheznek és hol itt, hol ott kapnak egy kis kenyert. Lakásuk a hátsó udvarban a félre-eső hely mellett fából épített kamrában van. A gyerekek reggel 6-tól éjjelig dolgoznak, a kimerültségtől támolyognak. Folyton sirnak, a mesterük veri, pofozza. Az egyik tegnap is horvátul jajveszékelt:

— Jau májka, sta si me rodila. — Jaj anyám, miért szültél?

A szomszédok szeme könnybe-lábad, ha hallja a két gyerek jajveszékélését. Az inasok teste csupa kék és zöld folt. Három nap előtt, éjjel 10 órakor újból eldöngötte a fiukat. A fiuk elhatározták, hogy reggel a rendőrségre mennek. Reggel Candibó is odament, de egyedül jött vissza. A 2 gyerek 2 napig le volt csukva. A fiuk, amikor kiszabadultak azt mondták:

— Szegyélfűk, hogy becsuktak, de legalább nem éhezünk, azért jobb a börtön a mostani helyünknek.

Es így szól a levél tovább! Nyolc oldalon át.

Elmentem Candibó Vilmoshoz, hogy a saját szememmel lássam, a saját fülemmel halljam ezeket

a hihetetlennek látszott panaszokat.

Maxim Gorkij Éjjeli menedékhelye jutott eszembe, amikor a fürtelem, piszok, betegség e rémes tanyájára léptem.

Legelsőben elmondtam Candibónak jövetelem célját. Az öreg suszter hetölt-hatolt, köhögött, tagadott, ravaszkodott, mint a róka, de keresztülzbe fogtam és követeltem, hogy tisztán kívánok látni minden vádpontot, személyesen megakarok vizsgálni, tudni akarom, hogy igaz-e az a förtelmes vád?

Legelsősorban a „lakás“ ra voltam kíváncsi.

— Most egy kissé primitív, no de hát a fiuk kívánták, hogy oda akarnak menni lakni, mert eddig a lakásomban voltak, — hebegette az öreg suszter.

Lássuk! Es szinte öntudatlanul vezetett hátra a második udvarra, ahol három fából levő kolera-bacilusokat tenyésztő förtelmesen penetráns illemhely van. Egy lépésre ezektől a fábólékiől van 3 fákamra. Emellett egy ól, ahol eddig disznók voltak, ma kacsák, tyukok és a baromfiak kezele, oldaltal tenyérnyi részek. Az egész alig 1 és fél köbméter. Az ajtó dűledeze lóg az ajtóvason, alul hatalmas lukak, amelyet patkányok tartak ki. Fürtelem, hogy néz ki ez az ól, Ebben a bódében dészák, hordók, állatok egymás mellett. Bunn egy rozoga szennyes. betegség terjesztő piszoktól undortkeltő vaságy. Ebben pihen ki a két árva azt a 17—18 óras munkát, amit Candibó mester velük, őket éheztetve, őket verve, karácsony és husvétkor hajnalig dolgoztatva végeztet. A bódé oly kicsi, hogy két ember a szabad területen nem állhat egymás mellett. A Gorkij Éjjeli menedékhelye tündérpalota, mennyország éhez képest.

— Na Candibó uram, ez bűn, amit maga csinált.

— Ok akartak itt aludni, eddig a szobában aludtak.

— Beszélhetnék a fiukkal?

— I-i-i-igen.

— Elő velük!

A májszter sasszemekkel hipnotizálja a két szurtosképmű fiut, akik hónapok óta nem fűrdtek, ném mosakodtak, a testükről lemálik a fekete (valamikor fehér) rongy, amit ingnek hívtak valamikor.

Vitasz István pocsilja (likai) 14 éves okos horvát fiu az egyik.

— Nem lesz bántódásod, — ugye májszter uram, mondtuk, — meséld el nekem fiám, hogy éltek ti? A kis fiu egész testében remegve, csak újabb biztatásra, hogy saját személyemmel felelek érte hogy nem fogja többé verni, kizozni, mert megszólalni:

— Uram, borzasztó a helyzetem. Arva vagyok. Apám egy éves koromban halt meg. Anyám cseléd. En itt vagyok messze tőle. Reggel 1/2-6-tól este 10 óráig, de majd mindennap 12 óráig dolgoztatnak. Már nem bírom. Es ha nem bírom, akkor

Höfer mai jelentése.

Budapest, szeptember 7.

(Hivatalos.) ROMÁNIAI HARCIVONAL: Maroshévíznél csapatainkat tenyegető átkarolás megelőzése céljából a helységi nyugatra fekvő magaslatokra vettük vissza. Különben a helyzet változatlan és nincs nevezetesebb esemény.

Károly főherceg lovassági tábornok hagseregarcvonala: Az ellenségnek harcivonalunk ellen tegnap intézett többszörös heves támadásait részben elkeseredett közelharcban, részben ellentámadással az ellenség súlyos vesztesége mellett visszavertük. Fundul Moldovától délnyugatra támadásunkkal egy erődházat, mely az ellenségnek támaszpontul szolgált, elfoglaltuk. Ez alkalommal 88 sebesületlen foglyot ejtettünk. A Zlota-Lipa és a Dnyeszter között a tegnap kezdett harcok következtében egy előkészített állást foglaltunk el. Az ellenségnek Brzezanytól keletre és délkeletre vezetett támadásai semmi eredménnyel sem jártak.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregarcvonala: Bóhm-Ermolli vezérezredes hadseregénél az ellenség egyes támadásai kísérleteit tüzelésünkkel megakadályoztuk. A többi harcivonalon mindket részről mérsékelt ágyútüzelés folyt.

OLASZ HARCÉTER: Tüzérségünk a görzi szakaszon az Isonzo előtti átjárókat lőtte, míg az ellenség a Lokvica melletti állásainak és a Wipbach-völgy több községét tartotta tűz alatt. A Sugana-harcivonalon olasz felderítő osztagokat, amelyek erős tűz kíséretében a Civaron irányában támadtak, könnyen visszautasítottuk.

DÉLKELETI HARCÉTER: Nincs semmi különös esemény. Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

A német jelentés.

Berlin, szeptember 7.

A nagyfőhadiszállás jelenti:

NYUGATI HARCÉTER: A Somme-csata tovább tart. Az egész vonalon folyik a harc. Az angolok Gincynél különös makacssággal, de sikertelenül folyton-folyvást támadnak. A franciák a Sommetől délre levő széles támadási arcvonalukon újból rohamokat indítottak, amelyek az északi részen vonalaink előtt kivétel nélkül összeszömlöttek. A berny-deniacurti szakaszon a Chaulnes-tól kezdődő kezdetben elért előnyöktől gyors ellentámadással megfosztottuk az ellenséget. Vermandouillersben az ellenség megvetette lábát. A Maastól keletre, a Thiaumont-erőd erdős hegység arcvonalon visszavertük a franciák ismételt támadásait.

KELETI HARCÉTER: Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: Nincs különös jelentőségű esemény.

Károly főherceg lovassági tábornok hadseregarcvonala: Brzezanytól keletre és délkeletre az oroszok támadásai sikertelenek maradtak. A Zlota-Lipa és a Dnyeszter között a tegnap jelentett harcok következményeképp egy előkészített hátrább levő állást foglaltunk el, amelyre a nap folyamán az utóvédeket bevontuk. A Kárpátokban többször vertünk vissza Zlotiontól délnyugatra a Babaludowa mentén a Kirlibaba-völgytől nyugatra, Dornawatratól kétoldalt orosz-román támadásokat.

Ludendorff, első főszállásmester.

üt, ver, egész kék a testem. Enni sem kapok eleget. Reggel kávé, délelben üres levest egy kis csuszpejzszal, este ugyanazt kapjuk, de ehetetlen, rossz, savanyu és bűdös. Mindig éhezem. A szomszédok adnak kenyeret, különben éhen halnék. Ott alszunk a disznóiban állatok közt. Nem igaz, hogy a lakásban voltunk eddig. A spájzban laktunk, de onnan kidobtak, noha sirva könyörögtünk, hogy nem alhatunk a büztől, a hidegtől, beesik az eső. Karácsony estéjén éjjelig, husvétkor 3 óráig éjjel dolgoztunk. Minden vasárnap 4 óráig dolgozunk. Nagy ritkán vasárnap elmehetünk egy órára, de legutóbb is mert 1 1/2 óráig el voltam, megvert és másnap a rendőrségre vitt, mert a barát

egy szőlőfűrtőt loptam. Igaz, de éheztem, ennem csak kell. ha 18 órát dolgozom naponta.

A másik magyar fiu, Bubori Mihály ugyancsak árva, apja meghalt, anyja mosni jár, itt lakik az Erzsébet-téren, a fiát nem tarthatja el, suszterinasnak adta. Reszketve mondja:

— Jaj, mennyire ütnek-vernék, éhezhetnek.

Es szóról-szóra megismételte szerencsétlen társa jajveszékélését.

Ezeket mondták Candibó Vilmos és a velem eljött tanu előtt. Mit mondanának el, ha nem éreznék a májszter uram szíját oly közel.

Mélységes undor, utálat, meg-

vetés, gyűlölet, izzó harag fogott el, amikor ezt láttam és hallottam. Így bánnak szegény árvákkal most, a legborzasztóbb vérvizivatar idején, amikor az emberek százezrei, milliói dőlnek ki a harctérre, amikor minden még élő ember értéke ezerszeresen becsebb lett, amikor a jövő nemzedék védelmének kérdése a legsürgősebb feladata minden államhatalomnak.

De ehhez nem kell több kommentár.

A legenergiusabban sürgős és azonnali vizsgálatra, eljárásra és megtorlásra kérjük fel Payerle Nándor főkapitányunkat és egy pillanatig sem kételkedünk, hogy amikor e sorok tudomására jutnak, emberbaráti szeretete és hivatali kötelessége e két üldözött árva védelmére sorompóba állítja.

Felhívjuk dr. Wagner Károly főorvos figyelmét, vizsgálja meg a kolerabarakot és tiltsa el egészségügyi okokból hatóságilag, hogy ebben a' disznóiban ember lakjon. Parancsolja meg a háztulajdonosnak, hogy 6 óra alatt tisztítsa ki a félreeső helyeket, amely megfertőzi az egész vidéket.

Felhívom Pékölő Béla ipartestületi elnököt, hogy hivatalánál fogva azonnal járjon el. Karöltve a rendszéggel, vétesse el a lelketlen emberanyaguzsorástól a megkínzott árvákat és helyezze el emberséges munkaadónál.

Jó magam, tanuim és a panaszos levél a rendőrség rendelkezésére áll.

Szentül hiszem, holnap már jeleníteni fogom, hogy a Petőfi-utcai fürtelem tanján a hatóság erős kézzel tisztogatott. Nem seprével, kancsukával. Meri ezt érdemi meg ez a lelketlen májszter.

Mayor József.

Letartóztatott orgazda.

A gépszij tolvaj bandának újabb tagjai kerültek az ujvidéki rendőrség kezére. Szintén fiatalok bűnösök, akik a többi husz ifjával együtt állandóan veszélyeztette Ujvidék közbiztonságát. A tolvajok vallomása alapján a rendőrség erősen nyomozást kezdett az orgazdák kiderítésére. Sok terhelő bizonyíték alapján a rendőrség letartóztatta Gruity Vladimir Duna-utcai kiűzött, aki rendszeresen megvásárolta a lopott dolgokat, sőt a lopásra biztatta a komiszokat: Gruity kifőzője volt a tolvajok büntényjára. Itt beszéltek meg a haditerveiket és ide hozták a zsákmányt. Gruity ha nem volt pénzük, hittelezett nekik, viszont ők oly formán minden pénzt, amit a lopott holmik értékesítésével szereztek, nála költötték el.

Beigazolodott, hogy az egyik fiatal tolvaj 15 kiló paradicsomot adott el 40 fillérjével Gruitynak. Egy más alkalommal a Magyar-utca 7. számú alatti ház pincéjéből két bödöny zsirt emeltek el, amelyet szintén Gruity vásárolt meg. A rendőrség Gruity Vladimir átkísérte az ügyészégre.

Kétszáz erdélyi menekült Ujvidéken.

Megjött az első menekült tansport.

Csütörtökön délután $\frac{2}{3}$ órakerkezett Ujvidékre az első nagyobb menekült-tansport. A Beograd vontató gőzös a 80. és 7004. számú nagy uszályokkal Orsováról 200-nál több menekülttel Ujvidékre indult. A Beograd hajó előreláthatólag csak késő este érkezett volna Ujvidékre és hogy a menekültek mihamarabb tető alá és meleg ételmezéshez jussanak, Erdélyi István, az Mftr. hajócsoporthoz kitűnő és melegen érző réparancsnoka a gyorsjáratú Tas vontatógőzöst küldötte a menekültek elé, amely a Beogradtól átvette a két uszályt és késő este helyett már $\frac{2}{3}$ órakerkezett Ujvidékre. A Tas a menekültekkel a selyemgyár közelében levő Mftr. kikötőnél vetett horgonyt.

A hajóállomásnál a nagyszámúban megjelent érdeklődő és segélyt nyújtani kívánó közönségen kívül Payerle Nándor rendőrfőkapitány jelent meg a város részéről. Katonai és rendőrkordon állta körül a hajókikötőt és biztosították a kijáratnál a szabad közlekedést.

A hajóállomáson volt Matkovits Beláné főispánuk neje továbbá dr. Ribiczey Kálmán vár. tan. főispáni titkár, Gyulai Imre villamosági főtisztviselő, a Vörös Kereszt agilis lelke, aki két villamos kocsival és mintegy 30 diákkal, — akik a menekültek elhelyezésére derekasan segédkeztek, — jelent meg. Ott volt a fogadó és elhelyező bizottság két fáradhatlan tagja: Prokopetz József és Lengyel Henrik tanárok is.

Zuhogó esőben jött meg a Tas a két uszályal, rajtuk az első ideérkezett menekültekkel, akik közül néhányan az uszályon állva örömmel köszöntötték ideiglenes új hajlékukat. Payerle Nándor főkapitány és Erdélyi István hajócsoporthozparancsnok intézkedésére megkezdődött a menekültek kiszállítása. Erdélyi István 40 népfelkeltő adott a menekültek podgyászának és holmijainak kiszállítására amelynél a diákjainkból alakított lelkes cserkedécs hűségeseen segítettek. Megrázó volt a kép, ahogya szerencsétlen hontalanok kinéztek. Az ut és izgalom nagyon megviselte őket. Batyukkal a hátukon, kezükben élő csirkével, kenyérrrel, enniavalóval, amit utközben adtak be nekik a hajóra, jöttek új otthonukba: Ujvidékre.

Majdnem kizárólag csupa törődött öreg ember, uralkodórszében asszonyok és gyerekek, — kevés kivétellel csupa oláh cigány érkezett ide, akiket villamos kocsikon szállítottak el a Rákóczi Ferenc-utcai rókusai kath. elemi iskola és a városi szegényház helyiségeibe, ahol e célra szalmából fekhelyet készítettek el.

Payerle Nándor főkapitány személyesen merít el a menekültekkel ideiglenes elhelyezési helyükre és gondoskodott elosztásukról.

Négy órakerkezett Forster Géza vöröskeresztes főmegbízott helyettes személyes felügyelete mellett a gulyásgyűléstől már meleg ebédet is kaptak, amely hamis levesből, savanyu burgonyából és debreceni kolbászból és kenyérből állott. A kiosztásnál Matkovits Béla főispán és neje. Profuma Béla polgármester, dr. Marceková Imre polgármester-helyettes voltak jelen.

Müller Gyula, a Magyar Király vendéglőse a menekült Fodor Mihályné és 5 gyermeke részére lakást adott.

Az Mftr. orsovai alkalmazottait külön hajón Zimonyba és Komáromba viszik.

Az erdélyi menekültek részére az Ujvidéki Hirlaphoz, a következő adományok érkeztek: Vajda Dezső 50, Klein és Freygang 20, dr. Pap Ignác kerületi főrabbi 10, Szakács Péterné 10, Antonovits Albertné 10, Eckstein Simon 10, Kovács István 3 koronát. Az összegeket rendeltetési helyükre juttattuk.

A főispáni hivatal által megindított gyűjtéshez újabban a következők járultak: az Első Ujvidéki Magyar Előlegezési Egyesület 300, Kohn Gyula József 300, Vill Viktor 50, özv. Pagnor Józsefné 50, Siebold Adam 50, Omer testvérek 30, Kurtz Kornél 20, Göbel Ferenc (Temerin) 20, Zeiger Samu 10, özv. Klein Gyuláné 10, Iszkovits Pálné 10, Waller Vilmos 10 koronával. Továbbá Kovács S. 21 drb ruhanemű, Biró Dezsőné 24 drb ruhanemű, Steiner Gyuláné 13 drb ruhanemű, Kapamadzsa J. István 7 drb ruhanemű, dr. Kovács Bödogné 14 kgr. kenyér és turó, Bachrach Lajos 150 kgr. húst.

A tegnapi számban közölt és a főispáni hivatalhoz bevezetett adományok kimutatásában két hiba csúszott be: a Krón család nem 100, hanem 200 koronát, továbbá Ziegler Ferenc nem 10 hanem 100 korona adományt küldött.

Pánik

a román hadseregben

Frankfurt, szept. 7.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A Frankfurter Zeitungnak táviratozzák Szófiából: A tatrakami harcoknál a románoknál pánik tört ki. Mindent cserben hagytak. A győzelem jelentékeny része a bolgár lovasság érdeme. Minden egyes bolgár katona az első sikerek után értéke-sebb volt, mint 10 román. Az eddig fékentar-tott bosszuérzés, mint tigriseket kergeti előre őket.

Bukarestből elszállították az arzenált.

Luganó, szept. 7.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

A román kormány a Zepelin-veszélyek fojtán a bukaresti arzenált és archivumokat az ország belsejébe szállították.

HIREK.

Holnap számunk. A mai ünnep miatt lapunk holnap nem jelenik meg. Amennyiben azonban nagyobb események történnék, szombat délután rendkívüli kiadásban fogunk azokról beszámolni. Legközelebbi reggeli lapunk vasárnap reggel jelenik meg.

Kitüntetett igazgató-tanító. Kern Zsigmond a temerini közönségi népiskolák igazgatója ki 24 hónapig front szolgálatot teljesített vitéz magatartásért már régebben a bronz vitézségi érmet, most pedig a koronás ezüst érdemkeresztet kapta.

Közszemlén a hadiadó társasági sorrendje. Dr. Marceková Imre polgármester-helyettes a következő hirdetményt adta ki: Alulírott városi tanács közhírre teszi, hogy a hadsegélyezés céljaira szolgáló jövedelemadó felosztási bizottság tárgyalási sorrendje a tanácsadói ügyi osztálynál (városháza 14 ajtó) közszemlére van kitéve oly célból, hogy azt érdekeltek a hivatalos órák alatt betekinthessek.

Lesz-e koncentrációs kabinét? Budapesti tudósítónk jelenti: Az ellenzéki körökben ma ismét erősen tartotta magát a koncentrációs kabinet hire. Több helyen tudni vélték, hogy a terv megvalósítása küszöbön áll. Ezzel szemben munkapárti oldalon kijelentik, hogy a koncentrációs kabinet eszméje most abszolút nem aktuális.

A bolgár győzelem híre Ujvidéken. A kora délutáni órákban dr. Szlezák Lajos képviselőnk kétszer hívott fel bennünket telefonon, Első izben közölte velünk, hogy a képviselőházban ép akkor hozták hírről, hogy Mackensen hadserege Szilisztriánál átkelt a Dunán és a bolgárokkal egyesülve 38 kilométernyire áll Bukaresttől. Később közölte velünk, hogy a foglyok száma 12.000. Így tehát Szlezák Lajos volt az első, aki Ujvidék közönségének az első nagy győzelmi hírt jelentette.

Iskolai beiratások. A közoktatásiügyi miniszternek újabb intézkedése folytán a tanítás az áll. felső kereskedelmi iskolában október 2-án d. e. 8 órakerkez-dődik. Ebből kifolyólag a javító és pótló vizsgálatok i. hó 27-én délelőtt 9 óraker, az iratkozások pedig 28, 29. és 30-án délelőtt 9-től 11-ig lesznek. A női kereskedelmi szaktanfolyamban a tanítás október hó 2-án délután 2 óraker kezdődik. — A közoktatásiügyi miniszter az ujvidéki kir. magyar főgimnáziumban a tanév megkezdését október hó 1-re halasztotta. Ennek következtében az intézet igazgatósága a tanulókat szeptember hó 11-én délelőtt a polgári fiúiskolában, azontul a hivatalos órák alatt bármikor az uj főgimnázium épületben levő igazgatósági irodában felveszi. A javító-, felvételi- és magánvizsgák szeptember hó 29-én és 30-án lesznek, azonban indokolt esetben korábban is megtarthatók. A tanév

megnyitása október 1-én lesz, a tanítás október 2-án kezdődik. — A tanügyi kormány rendeletéből az állami polgári leányiskolában a tanítás megkezdése október elsejére halasztott el. Amiről az érdekeltek szülők azzal értesítettek, hogy az igazgatóság a szeptember 11-től 14-éig kitűzött beiratásokat, valamint a szeptember 11-én délután 3 óra kitűzött javító vizsgálatokat meg fogja tartani.

Gyűjtéseink. *Morgenstern* Ignác né az újvidéki hadiárva és rokkantak részére 10 koronát adományozott, amely összeget az újvidéki hadsegélyző bizottság pénztárába befizették. *Eckstein* Simonné 2 koronát adott tan-könyvekre, amelyet a Demke pénztárához juttattunk el.

Az Apolló esti előadásai fél 9 órakor kezdődnek.

Jótekonysági előadás Temerinben. A „Temerini Műkedvelők” a temerini elesett hősök vagyonátalan árvaikat felruházására nagyon sikerült előadást rendeztek. Géczy Istvánnak a „Gyimesi vadvirág” című népszimnűve Roosz Lajos rendezésével került színpadra. Az előadás egy anyagiilag, mint erkölcsileg fényesen sikerült. A Kovács vendéglő nagyterme zsúfolásig megtelt érdeklődő közönséggel de nagyon sokan helyhez sem jutottak. Ez készítette azután a rendezőseget arra, hogy az előadást megismételje. A második előadás alkalmával szintén zsúfolásig telt meg a nagyterem közönséggel. A szereplőknek ugyiszólván mindegyike tökéletesen odootta meg feladatát. Volpert Irénke, Volpert Mariska, Pozsonyi Iduka, Szepessy Mariska, Schütz Katika urleányok voltak a női és Volpert György közs. alegyező, Bakos György tanító, Horváth László takt. főkönyvelő, Roosz Lajos közs. inok, Reiter Miksa és Schmidt Ádám banktisztviselők voltak a férfi főbb szereplők. A két előadás tiszta jövedelmét mely meghaladja az 1000 koronát a fent emeltet célra fordították. Az előadásra felléptettek: öv. apatini Fembach Antalné 50 kor., Vermes Vince 15 kor., Okrész Illes, Bernhard Nándor, Parlagi Mór, Sztuchlik Lajos, Schosberger Ignác, Reiter Vilmos, Schomann István (Ujvidék) 10—10 kor., Racsmány Dezős, Illes Imre, Reiner és Grün, Wurmser Miklós, Horváth József, Hohut Salamon, Fischer Béla 5—5 kor., Kopping Lajos 350 kor., Léh Fülöp, Göbel Ferenc, Bractl Ferenc 3—3 kor., Jókay István, Bernhard József, Bogár József, Köhn Dávid, Szepessy István, Kilmoczy Rózika (Bácsföldvár), Meer Rezsinka (Bácsföldvár) 2.50—2.50 kor., Horváth Sándor, Buzás András, Molnár Lajos, Bakos Mátyas 2—2 kor., Kovács András, Kiss József, Bogár Pál, Kindl Antal 1.50—1.50 kor., Kovács Róza és Riesz Antalné 1—1 kor.

Petroleumspekulánsok. Gazdagodott a névsor. Zsir, rizs, cukor és sok egyéb után a petroleum huzódott meg hirtelen máriól-holnapra, szerényen, mint egy petroleum szagu ibolya, a kereskedőink pincéiben. A román hadüzenet híre a legszélsőbb utcában lakó szatócs is jól tudta, hogy a petroleum ára felmegy. Nincs román, nincs galicjai és nincs orsovai petroleum. Es fel fog szokni az ára. Ep ezért spekulálnak vele. A háboru „konjunkturát” használják ki, ami bűn és komiszság. Ujvidéken egy deci petróleumot sem lehet kapni. Hatóságaink kötelessége a pincékből előhozatni a petróleumot, Ha másképp nem lehet hát erőszakkal.

Kétszáz ezer katonasír van az országban. Somogy vármegye törvényhatóságától ma átirat ér-

kezett Ujvidékre, amelyben annak a fölliratának pártolását kéri, melyet a katonasírok gondozása dolgában intézett a kormányhoz. A vármegye föllirata szerint az országban körülbelül kétszáz ezer katonasír van, amelyek gondozása nincsen szervezve. Egy ilyen szerv létesítésére egyszázalékos adót kellene kivetni, amit Somogy vármegye már meg is cselekedett. Ujvidék törvényhatósága legközelebb fogja tárgyalni a fölliratot és bizonyára hozzá is járul ahhoz.

A Deutschland megérkezése. A Deutschland tengeraltjáró megérkezése Brémába ma délután 3 óratól kezdve látható az Apollóban, elsőrangú műsor keretében.

Tárgyalanná lett a román offenzíva.

Kopenhága, szept. 7.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Olasz lapok haditudósítói román frontról egybehangozón jelentik: Az ellentámadás az erdélyi fronton váratlanul gyorsan növekszik.

A Rjecs szerint a román offenzíva a német és bolgár operációk által a Dobrudzásban egyelőre tárgyalanná lett.

Megadta magát az athéni német követ.

Lugano, szept. 7.

(Az Ujvidéki Hirlap eredeti távirata.)

Schenk báró, athéni német követ megadta magát az angol követnek, aki becsületso ellenében szabadon bocsájtotta, míg Londonból instrukciókat kap.

Máv. hirdetmény.

Az aradi és csanádi egyesület vasutak igazgatósága 1916. július 1-től kezdő dőleg, a vonalain történő utazásoknál a magy. kir. államvasutak igazgatósága által az országgyűlési képviselők részére, továbbá rendőri alkalmazottak számára kiadott utazási igazolványok tulajdonosainak az eddigi mintegy 33%-os kedvezmény helyett 50%-os menetdíjkedvezményt engedélyezett s utasította államait, hogy addig is míg a fentiek szerint helyezbitett-árképes igazolványok lesznek kiadhatók, a most érvényes igazolványok alapján is félaru jegyeket szolgáltatassanak ki. Budapest, 1916. július hó 26-án.

Az általános igazgatási főosztály ig. h. Dr. Benedikt igazgató-helyettes.

Kukoricacsutkát,

szárazat, minden mennyiségben vesz

Schreiber Armin
szállító.

Rákóczi Ferenc u. 8. sz.

NYILTTÉR.*

Sipos Lajosné Ragály Maris tartozásaiért kezességet nem vállalunk s felkérünk mindenkit, hogy neki ne hitelezzenek.

Sipos Lajos
és Ragály-család.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Közlési díjak: 10 szóig 60 fillér. Minden további szó 10 60 fillér. Vastagabb betűből szedett szó 12 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Apró hirdetésekre és jellegű levelekre vonatkozólag felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal. Telefon 180.

FÓMOLNÁR aki a novacsicsi és legutóbb a beocsini malomban hasonló minőségben már 30 éve eredményesen működik azonnali belépésre főmólnár állást keres. Megkeresések: Buzás István Beocsin község címre kéretnek.

Eladó a Báthori utca 16. és 18 számú ház, mely 8 lakás és 1 bolt-helyiségből áll jutányos áron.

Három fejős kecske eladó. Megtekinthető Borz-utca 17. szám. alatt.

VESZÉK burgonyát vagon tételekben Lederer Sándor Zrínyi Ilona u. 17. telefon 376.

Ironistán kerestetik, magyar és német, ajánlatokat „Nagyáruhá”-hoz Ujvidék.

Aré apolás kézapolás, manikür „Melia” kozmetika intézet Ujvidék, Kossuth Lajos utca 7. sz. I. emelet.

Egy ügyes fiatal irodai gyakornokot azonnal felvesz az Ujvidéki Hirlap kiadóhivatal.

Rikkancsokat keres az Ujvidéki Hirlap.

Idősebb nő ajánlkozik szakácsnének vagy pedig dadának. Lakik Széchenyi-utca 27. sz.

Zongoratanárnő

akadémiai módszer szerint oktatást elvállal Fischerne, Mikos Kelemen-utca 12. Szeptember 15-től Kenyer-utca 19. I. emelet.

Eladó ház! Emeletes, a város központjában, modern, új, adómentes épület, kedvező feltételek mellett eladó. Bővebbet Schön Jenő Andrassy-utca 2. Biztosító társaságnál.

Négy szobából, fűrdőszobából és mellékhelyiségből álló modern lakás, a város központjában, azonnal kiadó. Bővebbet Schön Jenő, Andrassy-utca 2. Biztosító társaságnál.

G. Sok sok meleg üdvözlét. E.

ÜGYES GYAKORNOKOT FELVESZ A KIADÓHIVATAL

Akar ön házat, birtokot venni vagy eladni, Akar ön üzletet, vendéglőt venni vagy eladni, Akar ön lakást bérelni vagy kiadni, Akar ön butort zongorát venni vagy eladni, Akar ön bárminemű árut venni vagy eladni, Forduljon bizalommal a

Forgalmi iroda
helyiségébe Ujvidék, kath. templom épület I. em.
Telefon 362.
ROTMILLER MIKSA.

Kiadó lakás

I. emeleten 5 nagy, világos, egymásba nyíló utcai, 2 udvari teljesen elkülönített bejárattal, cseledszoba, 2 konyha, lóistálló, az összes mellékhelyiségekkel **október hó 1-ére** kiadó. A lakás esetleg két külön részre is osztható és így is kiadó. Bővebbet Görög Iskola-utca 11. szám. I. emelet.

Hirdetéseket

felvesz a kiadóhivatal.

APOLLO

SZEPT. 8. 9. ÉS 10-ÉN.

PÉNTEK, SZOMBAT

ÉS VASÁRNAP

A lélekvesztő

„Nordisk” ujdonság 3 felv.

A FÖSZEREPBEN

ELSE FRÖHLICH

A langerlöfi titok

érdekiesztítő dráma 3 felv.

SASCHA HIRADÓ

A legszenzációsabb háboru könyv. Merész intim-tások. A háboru kenzőzetlenül őszinte jellemzése. A literatura eseménye. Irodalmi körökben is feltűnést keltettírások. A kötet minden drbja eredeti, meglepő.

GÖNDÖR FERENC:

A Szenvedések országutján.

Meghatóan igaz és művészi háborus élmények és történetek. A kötet utolsó darabja „Freimann Miksa története” című hosszú közlemény a legerdekesebb, legizgalmasabb háborus történet, amit eddig olvashattunk. ÁRA 3 korona.

MEGREDELHETŐ az

Ujvidéki Hirlap
kiadóhivatalában.